

Verslag vergadering Adviescommissie Cultuurhistorie 8 november 2017

Aanwezig

Voorzitter	Wethouder Gabriëls
Secretaris	Mevrouw Jongeling
2 ^e secretaris	De heer Truyen (vanaf 15.30 u)
Commissieleden	De heren Bukkems, Ellens, Kremers, Lammeretz en Verhaag

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering. Hij vertelt enthousiast over het congres erkende streektaalen, gisteren in Deventer. En aanstaande dinsdag besluit B&W over de subsidies in het kader van de tenderregeling Van Horne Jaar. Er is circa € 65.000,- te vergeven op advies van een onafhankelijke commissie.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Vaststellen verslagen en actielijsten van 28 september 2017

Het verslag en de actielijst van 28 september 2017 worden ongewijzigd vastgesteld. Naar aanleiding van het verslag wordt gediscussieerd over het functioneren van de commissie. De voorzitter was onaangenaam verrast door de mail van 2 oktober dat de Erfgoedstichting per 1 november gaat stoppen. Dit bericht kwam daags na de vorige vergadering. Tijdens die vergadering is hier niet over gesproken. Het is een gemiste kans dat de commissie hier niet bij betrokken is. Wel stond het diezelfde maandag 2 oktober in de krant, nog voordat de gemeente het bericht had ontvangen. Heel positief is dat er nieuwe bestuursleden zijn gevonden die de stichting willen voortzetten met nieuwe initiatieven.

Een andere pijnpunt is dat informatie uit onze vergaderingen, soms in vertrouwen gedeeld, direct op straat ligt. Ook ondervindt de voorzitter veel wantrouwen. De heer Kremers brengt naar voren dat de vergaderingen openbaar zijn.

4. Mededelingen organisaties

a. Molenstichting Weeterland

Mevrouw Jongeling heeft op 19 oktober gesproken met bestuursleden van Molenstichting Weeterland. De resterende bestuursleden willen het werk van de stichting voortzetten. Wel zullen ze de werkwijze wijzigen; nader overleg hierover volgt.

b. Peel, Maas & Kempen

De heer Bukkems is erg blij met de mooie archeologiedagen op 13, 14 en 15 oktober jl. De jeugd werd er actief bij betrokken. Er waren bijna 400 bezoekers, inclusief het Europees symposium dat op 13 oktober is gehouden. Het symposium is georganiseerd in het stadhuis van Weert op initiatief van de Aldenborgh. Complimenten voor de heer Truyen voor de mede-organisatie.

c. Heemkundecomité Stramproy

De heer Verhaag vertelt dat de erfgoedwandeling 75 bezoekers heeft getrokken. Gegevens over de Bocholter Graven zijn aangeleverd aan de heer Truyen.

In het molenmagazijn bij de St. Jansmolen is de watermeter geplaatst door WML.

Een noviteit is de cursus Whatsappen in het Roojs voor de jeugd.

Afgelopen zondag is een kunstwerk met Zouaven onthuld bij de kerk in Stramproy.

d. Aldenborgh

De heer Lammeretz staat even stil bij het overlijden van de heer Verstraelen, oud-leraar klassieke talen en vrijwilliger bij het Erfgoedcluster op 26 oktober jl. Voorts noemt een reeks activiteiten van zijn organisatie.

Afgelopen maandag waren er circa 250 mensen bij de lezing over de beeldenstorm.

13 november is er een lezing over de Verlichting en sociëteiten in Amicitia (de SooS).

14 november krijgt een basisschool les bij de Romeinse brug.
17 november ontvangt de Aldenborgh de Pater Sangersprijs in Maaseik voor het organiseren van 'Gluren bij de burens' tijdens de Cultuurhistorische zomer.
Op 4 december spreekt Prof. Dr. Bijsterveld over St. Oda van Boshoven.
Morgen wordt tijdens Jumping Indoor Maastricht een onthulling gedaan over het standbeeld van Philips de Montmorency.

e. Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

De heer Kremers meldt dat de website van het LGOG wordt vernieuwd en toegankelijker wordt gemaakt.

5. Mededelingen gemeente

a. Plannen museum

De voorzitter dankt de leden van de commissie voor hun adviezen en steun voor de plannen voor het museum. De raad heeft op 25 oktober jl. de plannen unaniem vastgesteld en budget beschikbaar gesteld. Wel moet de exploitatie nog worden aangepast. Dit wordt besloten bij de begrotingsbehandeling. Planning is het vernieuwde museum najaar 2019 te openen.

De commissie adviseert de Speelhuysgrave nader uit te werken als verbinding tussen voor- en achtergevel.

b. Werthaboulevard (kraan en mouttoren)

Besluitvorming in B&W over de Werthaboulevard moet nog plaatsvinden.

c. Erfgoedprijs 2017 / Maand van de Geschiedenis

Op 13 oktober was de opening van de Maand van de Geschiedenis. Het programma bevatte diverse lezingen over het thema Geluk, 100 jaar Kiesrecht en de presentatie van de nominaties van het Monumentje van Geluk. De middag was goed bezocht en uitstekend georganiseerd door het Erfgoedcluster.

Op 27 oktober was de afsluiting van de maand met de uitreiking van de Erfgoedprijs. De meeste stemmen waren uitgebracht op het erfgoed van de Sinti. Er zijn nog ruim 150 echte Sinti in Weert, die hiermee veel media-aandacht kregen. Er zijn meer stemmen uitgebracht dan eerder en de stemmen werden goed gemotiveerd. De beste motivatie werd beloond met een theaterbon.

d. 2018 Van Horne Jaar

De heer Truyen licht toe dat a.s. dinsdag B&W besluit over de subsidieaanvragen voor de tenderregeling. De uitslag wordt de week daarna openbaar. Het jaar heeft diverse doelen: bewustwording en educatie, communicatie en activiteiten. Het jaar begint op 1 januari 2018 en, als het gaat over de identiteit van Weert, eindigt niet meer. Er komt onder andere een magazine over Van Horne en een logo "Weert Van Hornestad".

In het kader van educatie komt er een studium generale om de kennis van ambtenaren over dit onderwerp op peil te brengen. Een van de kwartieren van het provinciewapen is dat van Van Horne, dit geeft onder meer het belang van de dynastie Van Horne op provinciaal niveau aan. Plan is Weert vanaf 30 november a.s. (dan wordt het logo openbaar gemaakt) te promoten als Van Hornestad. Ook in de marketing en promotie van Weert zal het thema Weert Van Hornestad worden uitgedragen. Overleg daarover loopt onder meer binnen het Met-ons-in-Weert team.

e. Archeologie

De heer Truyen geeft de stand van zaken van diverse projecten.

- Op initiatief van de Aldenborgh is grondradaronderzoek gedaan op de Nijenborgh. Sporen zijn gevonden van de fundering van het corps de logis en diverse gedempte kelders. De locatie van de kapel kon niet worden onderzocht met de grondradar vanwege de daar aanwezige bomen. Wel is op deze locatie onderzoek gedaan met metaaldetectoren. Op de voorhof worden bij onderzoek sporen verwacht van het economiegebouw. Mogelijk werden hier op deze veilige plaats (intra muros) munten geslagen en niet in het gebouw De Keijzer in het centrum van de stad, dat nu in Weert bekend staat als de Munt. De familie Scheijmans heeft bereidwillig medewerking verleend aan het onderzoek.
- In de Paterskerk heeft eveneens grondradaronderzoek plaatsgevonden. Er kon tot een diepte van 1.60 m gemeten worden. Het graf van Jan van Horne (de stiefvader van Philips) is gelokaliseerd voor het hoogaltaar. In de hoofdbeuk is in de 17^e eeuw alle grond gezeefd en tot in de 19^e eeuw is er vervolgens weer opnieuw begraven. Het kansrijkste deel in de zoektocht naar het graf van de onthoofde graaf kon niet worden onderzocht. Wel is uit bronnenonderzoek, gedaan door John van Cauteren in de

recommenderboeken van de Minderbroeders, informatie naar voren gekomen. Uit mondelinge overlevering in 1643 blijkt namelijk dat een "edele ridder, na een begaan misdrijf, op verzoek van zijn familie in het diepste geheim is bijgezet op de graven van Jacob I en Jacob II van Horne". Bovendien is uit bronnen bekend dat Philips nádat hij in de nacht van 4 op 5 juni 1568 zijn testament geschreven heeft in het Broodhuis op de Markt te Brussel nog een codicil heeft toegevoegd. In dat codicil verzoekt hij om 100 Rijnlandse Guldens te doneren aan de Minderbroeders in Weert, om te bidden voor zijn zielenrust. De Paterskerk kan daarmee, met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, worden aangemerkt als de dynastieke grafkapel van de Van Hornes. De enige Van Horne die, samen met zijn twee vrouwen, begraven ligt in de St. Martinuskerk is zoals bekend Jacob III. Nader onderzoek is zeer gewenst. Het is echter op grond van de Erfgoedwet verboden deze sites zonder noodzaak (fysieke bedreiging) op te graven.

- Op 14 oktober is tijdens de Nationale Archeologiedagen ook de St.-Martinuskerk met de erfgoedradar onderzocht. Dit rapport is nog niet beschikbaar.
- Het programma van eisen voor de archeologische opgraving bij de Tiendschuur is gereed en goedgekeurd. De grondsanering moet nog worden ingepast. De grondwerkzaamheden starten begin januari 2018.
- Onder de noemer 'het geheel is meer dan de som der delen' doet de heer Truyen onderzoek naar het DNA en de identiteit van Weert in relatie tot de dynastie Van Horne. Onderdelen hiervan zijn het vrijmaken van de voorhof, het voornemen om delen van de gracht terug te brengen en de waterput op de Markt. Deze laatste is in de tijd van Jacob III aangelegd in dezelfde tijd als de bouw van de St.-Martinuskerk.

6. Handhaving

De commissie is blij met de nieuwe werkafspraken dat handhaving bij monumenten en beschermde gezichten weer aandacht krijgt. Wel wil de commissie graag weten hoeveel uren hiervoor beschikbaar zijn. Dit wordt nagevraagd.

De lijst is ter vergadering door gelopen. De commissie vraagt prioriteit te geven aan de Langstraat en de Maasstraat. Daar zijn het effect en de voorbeeldfunctie het grootst.

7. Gevelfonds

Het college van B&W heeft op 10 oktober 2017 besloten een subsidieregeling voor gevelverbetering aan de raad voor te leggen. De raad wordt gevraagd wensen en bedenkingen kenbaar te maken en een budget van € 300.000,- beschikbaar te stellen. Besluitvorming is voorzien op 23 november. Daarna moet de regeling nog worden vastgesteld door B&W. Vervolgens kunnen verzoeken worden ingediend.

Het streven is tenminste 10 panden op te knappen voor eind 2018. Doel van de regeling is het historisch karakter van de binnenstad te versterken. De commissie is positief over het Gevelfonds en ziet de resultaten met belangstelling tegemoet.

In totaal is door de provincie een bedrag van € 3 miljoen beschikbaar gesteld. € 1 miljoen daarvan is bestemd voor het museum. Ook het aanlichten van de St.-Martinuskerk wordt hieruit bekostigd.

8. Terugg koppeling uit Monumenten-welstandscommissie (11 en 26 oktober en 8 november 2017)

Hiervoor wordt verwezen naar de verslagen.

9. Concept vergaderschema 2018

In het conceptvergaderschema is een fout geslopen. De vergaderingen in december zijn niet op de 13^e en de 27^e, maar op de 6^e en de 20^e. Met deze aanpassing wordt het vergaderschema vastgesteld.

10. Rondvraag

De heer Verhaag vraagt aandacht voor de samenstelling en uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst. Wat is er nodig om hier resultaat te behalen? Met de vaststelling van het Monumentenbeleidsplan in 2014 is tevens budget gevraagd om de lijst te herijken en nieuwe monumenten aan te wijzen. De kennis hiervoor is wel intern aanwezig, maar de tijd niet. Dit gevraagde budget is echter niet beschikbaar gesteld. Een prioriteit kan hiervoor worden ingediend bij de begrotingsbehandeling in november. Die stukken hiervoor dienen wel al voor het zomerreces te worden ingediend. Voor dit jaar is het dus nu te laat. Wel kan deze materie onder de aandacht worden gebracht bij de

vorming van de coalitie na de gemeenteraadsverkiezingen. In 2014 heeft de commissie de samenstellers van het coalitieakkoord een brief gestuurd. De kijk op geschiedenis is dynamisch. De lijst zou daarom minstens elke vijf jaar geactualiseerd moeten worden. Als het financiële klimaat gunstiger is, maakt zo'n voorstel meer kans. De commissie plaatst dit onderwerp op de actielijst.

De heer Bukkems meldt dat een matrix wordt opgesteld voor de waterput op de Markt. Het zichtbaar maken van de put valt zijns inziens ook onder versterking van de binnenstad. Er wordt nog steeds gezocht naar afbeeldingen van de oorspronkelijke put. De planning is een voorstel voor eind 2017 aan B&W voor te leggen.

De heer Bukkems tipt de Brouwschuur, ofwel de oude Kogelgieterij aan de Parallelweg 143, voor het gemeentelijk monumentenregister.

11. Sluiting

De voorzitter besluit de vergadering met een korte terugblik op de Maand van de Geschiedenis, de Nationale Archeologiedagen en de Erfgoedprijs. Hij is enthousiast over de samenwerking met onder andere de Aldenborgh. De provincie verleende een bijdrage voor vrijwilligers. De gemeente heeft onder andere meer tijd vrijgemaakt voor archeologie. In samenwerking kunnen we veel aandacht voor het erfgoed genereren.

De vergadering wordt gesloten om 17.30 uur. De volgende vergadering is op 21 december.

Vastgesteld in de vergadering van 21 december 2017,

G. Gabriëls, voorzitter

J. Jongeling, secretaris

Actielijst n.a.v. vergadering Commissie Cultuurhistorie 8-11-2017

Vergadering	Actiepunt	Planning	Actie door
29 apr 08	1. Oplossing voor archeologische informatieborden Molenakker voorleggen aan B&W, inclusief recente locaties (opnemen in werkplan herijking)	3 ^e kwartaal 2017	OSCW
30 april 15	2. 3 schuilbunkers kazerneterrein t.b.v. gemeentelijke monumentenlijst, plus inventarisatie KMS-terrein op potentiële monumenten	4 ^e kwartaal 2017	RB/m&a
10 dec 15	3. Inventarisatie binnenterreinen poorten opvragen bij Erfgoedcluster en VVVCW en CMW polsen voor gebruik	3 ^e kwartaal 2017	RB/m&a
7 feb 16	4. Stand van zaken handhaving Broekmolen	3 ^e kwartaal 2017	VTH
31 mrt 16	5. Handhaving Hoogstraat (Tiptop)	4 ^e kwartaal 2017	RB/VTH
13 okt 16	6. Stand van zaken torenuurwerk Swartbroek	4 ^e kwartaal 2017	OCSW
19 jan 17	7. Voordragen archeologische sites voor gemeentelijk monumentenregister	3 ^e kwartaal 2017	OCSW
2 mrt 17	8. Voortgang Stationstunnel	3 ^e kwartaal 2017	OG
8 jun 17	9. Voortgang waterput Markt	3 ^e kwartaal 2017	OCSW
8 nov 17	10. Budget vragen voor herijking en actualisering gemeentelijk monumentenregister	2 ^e kwartaal 2018	R&E/m&a